

αφιέρωμα resistance festival 2017

Άγριοι καιροί

συνέχεια από τη σελ. 15

σε κάποιον άλλο τόπο και χρόνο. Αλλά συγχρόνως, είναι γεγονότα αναπότρεπτα στη μακρά διάρκεια της Ιστορίας κάθε χώρας. Γιατί αργά η γρήγορα ολόκληρη η κοινωνία βρίσκεται σε μία στιγμή όπου οι ηθική ανοχή των κυβερνώνμενων απέναντι στους κυβερνώντες σπάει. Και τη στιγμή που αυτή η ηθική ανοχή σπάει, βρισκόμαστε μπροστά σε μια επαναστατική πράξη. (...)

Οι επαναστάσεις είναι γεγονότα εξαιρετικά και δεν υπάρχει ακόμα καμία φόρμουλα, κανένας κοινωνικός αλγόριθμος που να μας επιτρέπει να τις προβλέψουμε. Η ικανότητα εξαρτάται από τον βαθμό της κοινωνικής γνώσης, αλλά όσο μεγάλη προσπάθεια και να κάνουμε τα επαναστατικά γεγονότα υπερβαίνουν στη γέννησή τους την ικανότητα πρόβλεψης που έχει ο νους, η επιστήμη, η πολιτική ανάλυση ή και αυτή η ατομική διαίσθηση.

Ένα έκτακτο γεγονός που μπορεί να σχεδιαστεί

Η επανάσταση είναι ένα έκτακτο γεγονός, που, όμως, μπορεί να σχεδιαστεί. Αρχικά μια επανάσταση είναι μια έκρηξη τυχαιοτήτων, μεγάλου πλήθους ιστορικών τυχαιοτήτων, που είναι αδύνατο να προβλεφθούν και που κινούνται στα όρια του στρατευμένου βολонταρισμού, κομμάτων, οργανώσεων και ακτιβιστών. Μπορεί να ξεσπάσει από μια όξυνση των ελλείψεων, μπορεί να ξεσπάσει από την απώλεια κάποιων αγαθών που πριν ήταν διαθέσιμα ενώ τώρα αφαιρούνται, μπορεί να προκύψει από διαδικασίες παρεμπόδισης της κοινωνικής ανέλιξης ή διαδικασίες κοινωνικής καθίζησης (προλεταριοποίησης), μπορεί να προκύψει από πολιτικές κρίσεις ή από ένα άθροισμα τέτοιων ή και άλλων παραγόντων. (...)

Μπορεί να είναι η φτώχεια, αλλά δεν είναι πάντα η φτώχεια. Πολλές φορές η φτώχεια μπορεί να οδηγήσει επίσης σε μεγαλύτερη ανεκτικότητα. Μην ξεχνάτε πως οι άνθρωποι αντιστοιχούν τις προσδοκίες τους στις δυνατότητές τους. Κι αρκετές φορές η φτώχεια γεννά οργανωτική φτώχεια, ενώ άλλες φορές όχι.

Μπαίνουν, λοιπόν, στο παιχνίδι κι άλλα στοιχεία. Μπορεί να είναι μια ηθική προσβολή, μπορεί να είναι η απαλλοτρίωση κάποιου κεκτημένου, ή μπορεί να είναι η πεποίθηση ότι θα αποκτηθεί κάτι. Αλλά το ενδιαφέρον είναι ότι άπαξ και εκραγεί, σαν ιστορική τυχαioτητα ή άθροισμα ιστορικών τυχαιοτήτων, είναι οι οργανωμένες πολιτικές θελήσεις, οι τακτικές, οι στρατηγικές, τα συνθήματα, οι πρωτοβουλίες αυτές που προσανατολίζουν, ενισχύουν, αποδυναμώνουν ή κατευθύνουν τις δημιουργικές δυνατότητες της κινητοποιημένης κοινωνίας. Υπάρχει, λοιπόν, ένα έκτακτο γεγονός που είναι αδύνατο να σχεδιαστεί, αλλά υπάρχει συγχρόνως ένας σχεδιασμός που είναι αδύνατον να αφεθεί να άγεται από τις συμπτώσεις.

Μη μεμονωμένη ενέργεια

Η επανάσταση δεν είναι μια μεμονωμένη ενέργεια. Δεν είναι η κατάληψη των χειμερινών ανακτόρων. Δεν είναι μια εκλογική νίκη, δεν είναι μια εξέγερση ή ένα αντάρτικο.

Μια επανάσταση είναι μια διαδικασία. Είναι μια διαδικασία και ήδη πλησιάζουμε να δώσουμε έναν ορισμό της επανάστασης: είναι ένα δημοκρατικό ξεχείλισμα της κοινωνίας. Κι αυτό δεν συμπίπτει με μια δεδομένη στιγμή στο χρόνο. Η επανάσταση είναι μια χρονική διάρκεια αναφερόμενη σε συγκεκριμένο τόπο εκεί όπου συμβαίνει. (...) Αυτή η άποψη θεωρεί πως μια επανάσταση είναι μια ρήξη με τους μηχανισμούς κυριαρχίας, με τους θεσμοποιημένους ρόλους των πολιτικών αρχών, των κυβερνώντων, των θρησκευτικών αρχών, των καθηγητών, των αφεντικών, των πατέρων, των συζύγων, όπου σε μια δεδομένη στιγμή η κοινωνία αρχίζει να υπερβαίνει αυτά τα όρια. (...)

Μια επανάσταση, λοιπόν, είναι ένα είδος ρευστοποίησης της ηθικής ανοχής απέναντι στους κυβερνώντες και μια μαζική πολιτικοποίηση των υποτελών τάξεων, που αποφασίζουν και ενεργούν άμεσα για τα κοινά θέματα. Από τη μια στιγμή στην άλλη όλοι γίνονται ειδικοί στα πάντα. Είναι μια στιγμή καθολικότητας του λαού. Σ' αυτή τη στιγμή ο κόσμος αρχίζει να νοιάζεται για τους άλλους ανθρώπους. Και τότε αρχίζει

να συμβαίνει μια κοινωνικοποίηση των μέσων επιρροής τα οποία περνάνε από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης στα εναλλακτικά ραδιόφωνα, στα φυλλάδια, στις τηλεφωνικές κλήσεις, στις συνελεύσεις και σε άλλους είδους κοινωνικές δράσεις, νέες, δημιουργημένες από τον κόσμο μέσα στο ρεύμα του εθελοντισμού, της συμμετοχής. (...) Υπάρχει επανάσταση όταν υπάρχει κόσμος που ενώ ήταν προηγουμένως απαθής, δίχως ενδιαφέρον για την πολιτική ζωή της κοινωνίας ή της περιοχής του, αρχίζει να ενδιαφέρεται, να αισθάνεται υποχρεωμένος ηθικά, να ωθείται να κατανοήσει, να συμμετάσχει και να αποφασίσει μιας και η φωνή του τώρα πια μετράει.

Αυτή η κατάσταση εισάγει ένα νέο στοιχείο. Στην πραγματικότητα, μια επανάσταση είναι πολλαπλές επαναστάσεις. (...)

Δεν είναι μια ομοιογενής πράξη

Καμία επανάσταση δεν είναι μια ομοιογενής πράξη. Κάθε επανάσταση είναι ένα μπερδεμένο, πολλές φορές ασυντόνιστο, άθροισμα από πολλές επαναστάσεις, από πολλούς τύπους συμμετοχής, από πολλές ανησυχίες που παρουσιάζονται και εμφανίζονται κάτω από αυτόν τον μανδύα αυξανόμενης διαβούλευσης. Μια επανάσταση είναι μια κατ' εξοχήν δημοκρατική πράξη, είναι μια πράξη εξαιρετικής ποιότητας μαζικής συμμετοχής του κόσμου στα ζητήματα που τον ενδιαφέρουν.

Πεδίο οικοδόμησης ηγεμονίας

Μια επανάσταση είναι ένα έντονο πεδίο αγώνων πολιτικής και κουλτούρας, μέσα στο οποίο και γύρω από τις κατακτήσεις και τους στόχους που τίθενται, διαρκώς ανανεούμενοι και μεταβαλλόμενοι, κρίνεται το ποια θα είναι η πολιτική, ηθική και διανοητική ηγεσία που καθοδηγεί αυτούς τους αγώνες. Είναι μια σκηνή όπου μπαίνουν με οξύτητα σε κρίση οι λόγοι, οι λέξεις, οι προτάσεις, οι πρωτοβουλίες, οι ηθικές αρχές που κατατίθενται.

Συγκρούονται θέσεις περισσότερο συντηρητικές, με θέσεις περισσότερο κορπορατιστικές και με άλλες πιο οικουμενικές.

Και όπου η επανάσταση είναι προορισμένη να καθοδηγηθεί από εκείνες τις δρώσες μέσα στην ίδια την επανάσταση δυνάμεις που θα βρεθούν να έχουν την ικανότητα τακτικής, συμμαχιών, προτάσεων, οικοδόμησης βεβαιότητων, δημιουργίας κινητοποιητικών πεποιθήσεων, πρακτικών ενεργειών, οργάνωσης, ηθικής επιβολής, εισαγωγής συλλογικών διαδικασιών μάθησης, που είναι ικανές να απευθυνθούν με τον καλύτερο τρόπο στο μεγαλύτερο

μέρος της κοινωνίας.

Μια επανάσταση είναι μια συμπυκνωμένη διαδικασία οικοδόμησης κινητοποιημένων πλειοψηφιών. Και αυτό είναι μια πράξη κουλτούρας και πολιτικής εξορισμού.

Και αυτές οι πλειοψηφίες σχηματίζονται και ανασηματίζονται. Αυτό που σήμερα είναι δρώσα πλειοψηφία γύρω από ένα θέμα, αύριο το πρωί γίνεται μειοψηφία και την επόμενη καταλήγει ένα θραύσμα, ενώ αργότερα μπορεί εκ νέου να γίνει μια πλειοψηφία.

Εάν θέλετε, μια επανάσταση είναι μια μορφή συμπυκνωμένης οικοδόμησης ηγεμονίας κατά την γκραμσισκή έννοια. (...) Σε κάθε επανάσταση οι νίκες στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται οποιουδήποτε τύπου νίκης στο πολιτικό ή στο στρατιωτικό επίπεδο.

Οι αγώνες για το ποιος θα ηγηθεί στο επίπεδο της κουλτούρας προηγούνται από οποιονδήποτε τύπο πολιτικής ή στρατιωτικής ισχύος. (...)

Διαρκής γνωστική ανανέωση

Αυτό σημαίνει ότι το καθοριστικό αυτής της στιγμής, της στιγμής της ισχύος στο επίπεδο της κουλτούρας, εδράζεται στην ικανότητα να επιφέρουν βαθιές αλλαγές στα οργανικά στοιχεία της συμπεριφοράς του πληθυσμού, ειδικά στον τρόπο που σχεδιάζουν οι άνθρωποι τις ενέργειες για την πραγματοποίηση ενός στόχου, στην ικανότητα να προκαλούν βαθιές αλλαγές στα πλαίσια των κανόνων συμπεριφοράς, στο πλέγμα των παραδόσεων και των κανονικών μορφών οργάνωσης της ζωής. Ο μετασχηματισμός των λογικών σχημάτων, καλό-κακό, εφικτό-ανέφικτο, αναγκαίο-μη αναγκαίο, και των ηθικών πλαισίων συμπεριφοράς. Σε αυτούς τους 4 πυλώνες-πώς διαχειρίζεσαι, πώς τροποποιείς, πώς επιτίθεσαι και πώς μετασχηματίζεις- είναι που κρίνεται η δυνατότητα νίκης και η απόκτηση ισχύος στο επίπεδο της κουλτούρας, από μέρους μιας επαναστατικής διαδικασίας. (...)

Με αυτήν την έννοια, η επανάσταση είναι μια διαρκής γνωστική ανανέωση. Η κοινή αίσθηση της κοινωνίας, αλλά και η πράξη στο επίπεδο της κουλτούρας, υπήρξε το κεντρικό στοιχείο για την ρώσικη επανάσταση, αλλά και για κάθε επανάσταση που πάντα πρέπει να κερδίσει νίκες στο επίπεδο της κουλτούρας πριν από την πολιτική νίκη, η κατάκτηση της οποίας (...) είναι η στιγμή κατά την οποία η πολιτική εμφανίζεται σε μια καθαρή, βάρβαρη και άμεσα απογουμένη μορφή, σαν συσχετισμός δυνάμεων, σαν υλική πράξη ενός συσχετισμού δυνάμεων.

✓ Το να μιλάμε για την Ρωσική επανάσταση είναι επί της ουσίας μια ευκαιρία για να μιλήσουμε για την επανάσταση, της οποίας η Ρώσικη επανάσταση υπήρξε ένα επεισόδιο. Το να μιλάμε για τη Ρώσικη επανάσταση σημαίνει να μιλάμε για ένα θέμα του παρόντος. Δεν είναι θέμα ιστορικού αρχαισμού, είναι θέμα του πολιτικού παρόντος

συνέχεια στη σελ. 29